

ĆWICZENIA II

SIŁA I JEJ ZASTOSOWANIE W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH

PROBLEMATYKA SIŁY I JEJ UŻYCIA

1. perspektywa historyczna
2. trudność w określeniu samego pojęcia
3. złożone formy zastosowania
4. art. 4 KNZ zakaz groźby lub użycia siły *przeciwko integralności terytorialnej lub niepodległości politycznej któregośkolwiek państwa bądź inny w sposób, niezgodny z celami ONZ*

FORMY POSŁUGIWANIA SIĘ SIŁĄ

- sam fakt posiadania potencjału militarnego
- demonstracja możliwości
- groźba użycia siły
- bezpośrednio użycie siły

czynnik militarny- może jedynie przytłumić konflikt, **nie służy jego rozwiązaniu!**

Groźba/użycie siły stwarzają napięcie, wzrost zbrojenia prowadzi do destabilizacji oraz destruktywnie oddziałują na gospodarki państw.

PACYFIZM

- ogólne przekonanie, że wszystkie wojny są moralnie nie do zaakceptowania, nie ma bowiem żadnego usprawiedliwienia dla używania przemocy lub fizycznej siły wobec jednostki, grupy, narodu czy państwa
- przekonanie o konieczności likwidacji lub przynajmniej ograniczeniu wojen i zapewnienia w ten sposób trwałego pokoju
- także ruch społeczno-polityczny, propagujący wymienione idee i dążący do ich realizacji.

-pacyfizm radykalny

-pacyfizm realistyczny, umiarkowany

KONFLIKTY ZBROJNE JAKO PROBLEM WSPÓŁCZESNYCH PAŃSTW

POJĘCIA OGÓLNE

1. perspektywa historyczna
2. regulacje prawne:
 - konwencje genewskie
 - konwencje haskie
 - Pakt Brianda-Kelloga (1929)
 - Karta Narodów Zjednoczonych
3. badania nad wojną, badania nad pokojem
 - teorie *obiektywistyczne* (usiłują wyjaśnić problem przez podejście realistyczne, teorię systeową, teorię marksistowską itd.)
 - teorie *subiektywistyczne* (akcentują naturę ludzką jako źródło wojen)

POJĘCIE WOJNY

Wojna: stan stosunków pomiędzy państwami po zerwaniu przez nie stosunków pokojowych i przejściu do stanu wojny

- stronami, których ona dotyczy są państwa
- przejście do stanu wojny nastąpiło po jej wypowiedzeniu
- doszło do zerwania stosunków dyplomatycznych
- wystąpiły akty walki (choć nie jest to konieczne)
- zakończeniem wojny-zawarcie pokoju

„Istnienie prawnego stanu rzeczy, w którym można dochodzić praw przy użyciu siły” J.B. Moore

„Większy konflikt zbrojny, w którym przez dłuższy okres walczą ze sobą oddziały wojskowe podległe dwóm albo więcej rządów lub też jednemu rządowi i co najmniej jednej, zorganizowanej oraz uzbrojonej organizacji” Instytut Sztokholmski Badań nad Pokojem (SIPRI)

POJĘCIE WOJNY

Wojna:

Historycznie wykształcony scenariusz wojny jest współcześnie modyfikowany (pomija, ogranicza różne jej etapy)

Trudniej jest wykorzystać siłę militarną do realizacji celów polityki zagranicznej państwa (m.in. ze względu na zakaz wojny agresywnej, istniejące struktury międzynarodowe czy organizacje chroniące bezpieczeństwo)

POJĘCIE KONFLIKTU ZBROJNEGO

Konflikt zbrojny:

Pojęcie szersze niż wojna, walka stron o różnym statusie prawnomiędzynarodowym, przebiegająca z użyciem sił zbrojnych:

- co najmniej po jednej ze stron biorą w nim udział regularne oddziały wojskowe lub formacje policyjno-wojskowe
- strony konfliktu są zorganizowane i prowadzą planowe działania (poziom organizacji i synchronizacji nie musi być wysoki)
- chronologia konfliktu (działania muszą toczyć się przez pewien czas)
- intensywność działań zbrojnych musi być dość wysoka (by nie uznać za incydent); wirulencyjność powinna spowodować większą ilość ofiar

POJĘCIE KONFLIKTU ZBROJNEGO

Cech konfliktu zbrojnego nie mają:

-sytuacje, gdy użycie siły nie wywołuje zbrojnego oporu

-represalia

-rebelie

-pucze wojskowe

ŹRÓDŁA KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

1. czynniki polityczne- związane z płaszczyzną polityczną stosunków międzynarodowych np.:

- wewnętrzne napięcia polityczno – społeczne
- podziały etniczne
- roszczenia terytorialne
- działalność opozycji
- poczucie zagrożenia bezpieczeństwa

2. czynniki ekonomiczne

- napięcia o charakterze gospodarczym (wewnętrzne i zewnętrzne)
- uzależnienia gospodarcze
- walka o surowce

ŹRÓDŁA KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

3. czynniki wywodzące się z szeroko pojmowanej płaszczyzny kulturowej

- różnice kulturowe, ustrojowe
- uprzedzenia rasowe
- zróżnicowanie religijne
- motywacja historyczna

Tylko sporadycznie przyczyną wojny lub konfliktu jest jedna przyczyna-zwykle jest ich więcej.

Fundamentalną przyczyną konfliktów zbrojnych, z której wynikają wszystkie inne, według wielu badaczy jest erozja współczesnych państw jako instytucji społeczno-politycznych.

RODZAJE KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

1. Ze względu na **kryterium sprawiedliwości**:

- a) wojna sprawiedliwa (wojny obronne i narodowowyzwoleńcze)
- b) wojna niesprawiedliwa (wywołana bez powodu)

2. Ze względu na **podmioty uczestniczące** :

- a) konflikty międzynarodowe
- b) konflikty wewnętrzne

3. Ze względu na **sposób prowadzenia działań**:

- a) lądowe
- b) morskie
- c) powietrzne

RODZAJE KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

4. Ze względu na **kryterium prawne:**

- a) legalne
- b) nielegalne

5. Ze względu na **zasięg terytorialny:**

- a) konflikty globalne
- b) regionalne
- c) lokalne

6. Ze względu na **określone cechy szczególne:**

wojna secesyjna, religijna, etniczna, dawniej także kolonialna i narodowowyzwoleńcza

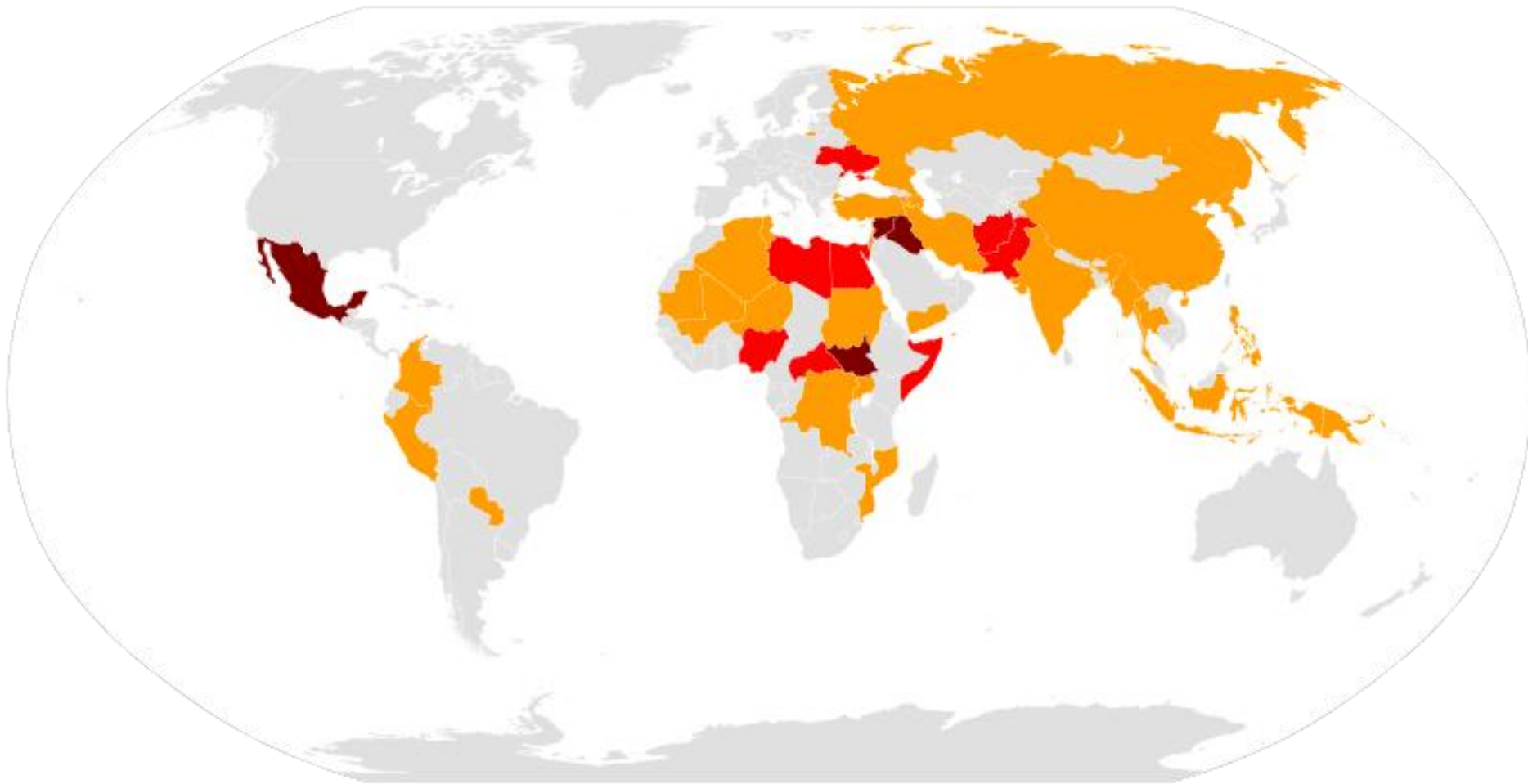
RODZAJE KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

Wg. *Atlasu Wojen XX wieku* Instytutu Stosunków Międzynarodowych i Strategicznych:

wojny nuklearne, chemiczne, bakteriologiczne, terrorystyczne, naftowe, o wodę, o środowisko, gospodarcze, demograficzne, prowadzone w kosmosie, narkotykowe, informacyjne, wojny głodu, migracyjne, religijne, cywilizacyjne, miejskie, secesyjne itd.

GEOGRAFIA KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

<https://acd.iiss.org/en/conflicts?tags=5DD93BC29727494A8A233747F6B97624>

TIME

“There are no devils left in Hell,” the missionary said. “They are all in Rwanda.”

A Rwandan mother and child at a refugee camp near Ngara, Tanzania

Iran on the Inside / Veterans and Service

TIME

Photo
by
W. W. W.

THE
FACE OF
BUDDHIST
TERROR

HOW MILITANT MONKS ARE FUELING ANTI-MUSLIM VIOLENCE IN ASIA
BY HANNAH BEECH

SKUTKI KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

1. Straty ludnościowe
2. Demoralizacja społeczeństw
 - niszczenie struktur społecznych;
 - ujawnienie najniższych instynktów;
 - rządy dyktatorskie
3. Wojny jako podłoże patologii społecznych:
 - narkomania;
 - nadmierna skłonność do agresji
 - nacjonalizm/szowinizm narodowy

SKUTKI KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

4. Problematyka udziału w wojnach dzieci
5. Zmiana mapy politycznej świata
6. Wielkie migracje ludności
7. Oddziaływanie na ekonomikę krajów
8. Powstanie państw upadłych

ROZWIĄZYWANIE KONFLIKTÓW

Formy zakończenia konfliktu zbrojnego:

- **Porozumienie** (możliwa forma **kapitulacji**)
- **Rozejm**
 - precyzuje zawieszenie aktywnych działań zbrojnych w czasie i przestrzeni;
 - może być zerwany przez każdą ze stron, jeśli druga nie dotrzyma warunków
 - na podstawie rozejmu strony podpisują preliminaria pokojowe, a następnie traktat pokojowy

ZBROJENIA

Wszyscy aktorzy polityczni w mniejszym lub większym stopniu muszą realizować politykę odstraszenia. Jej najbardziej skutecznym elementem-zbrojenia.

Perspektywa historyczna:

- Zimna Wojna
- początek lat 90-tych- wyraźny spadek wydatków na zbrojenia w skali światowej
- II poł.lat 90-tych-tendencja odwrotna

Wyścig zbrojeń: rywalizacyjna rozbudowa potencjałów militarnych dwóch lub więcej państw. Akcja-reakcja.

Teorie odstraszenia: odpowiednio wysoki poziom zbrojeń może być czynnikiem gwarantującym trwały spokój, a nierównowaga sił prowadzi do konfliktów.

OGRANICZANIE, KONTROLA ZBROJEŃ, ROZBROJENIE

Pod tym pojęciem całe spectrum działań na rzecz wzrostu stabilności, umocnienia bezpieczeństwa i utrwalenia pokoju. Mogą to być działania jedno-, dwu-, wielostronne.

Rozbrojenie *sensu stricte*:

- wyznaczanie ograniczeń na ilościowy i jakościowy rozwój potencjałów militarnych w taki sposób, aby wyścig zbrojeń nie stawał się źródłem zagrożeń wewnętrznych i międzynarodowych
- zakaz upowszechniania pewnych kategorii i typów broni
- kontrola rozwoju i upowszechniani określonych technologii
- zakazy i ograniczenia dot. handlu pewnymi rodzajami broni
- budowa stabilności i zaufania w sferze bezpieczeństwa międzynarodowego

OGRANICZANIE, KONTROLA ZBROJEŃ, ROZBROJENIE

Rozbrajanie jako **proces**: jako redukcja, eliminacja określonych systemów uzbrojenia

Rozbrajanie jako **stan**: likwidacja broni na świecie, zapobieganie ponownym zbrojeniom.

Rozbrojenie może być ograniczone:

- geograficznie (rozbrojenie globalne, regionalne, lokalne)
- podmiotowo (unilateralne, bilateralne, multilateralne)
- przedmiotowo (likwidacja określonych rodzajów broni)

OGRANICZANIE, KONTROLA ZBROJEŃ, ROZBROJENIE

Układy rozbrojeniowe po II wojnie światowej - kalendarium:

1.12.1959, Waszyngton- układ o demilitaryzacji Antarktydy.

5.08.1963, Moskwa- układ o zakazie prób z bronią nuklearną w atmosferze, przestrzeni kosmicznej i pod wodą.

14.02.1967, Tlatelolco (Meksyk)- traktat o ogłoszeniu Ameryki Łacińskiej strefą bezatomową.

1.07.1968, Waszyngton-układ o nierozprzestrzenianiu broni jądrowej.

11.02.1971, Londyn, Moskwa, Waszyngton- układ o zakazie umieszczania na dnie mórz i oceanów oraz we wnętrzu Ziemi broni jądrowej oraz innych broni masowej zagłady.

OGRANICZANIE, KONTROLA ZBROJEŃ, ROZBROJENIE

10.04.1972, Nowy Jork- konwencja o zakazie badań produkcji i magazynowania broni bakteriologicznej i toksycznej oraz ich zniszczeniu.

26.05.1972, Moskwa- SALT I - układ o ograniczeniu systemów obrony przeciwrakietowej (USA i ZSRR).

18.06.1979, Wiedeń- SALT II - układ o limitach jakościowych i ilościowych systemów broni strategicznej.

8.12.1987, Waszyngton- układ o wyeliminowaniu rakiet krótkiego i średniego zasięgu START I (USA-ZSRR)

30-31.07.1990, Moskwa- układ o redukcji połowy rakiet balistycznych między ZSRR i USA START II.

9-10.07.1992 , Helsinki- porozumienie w sprawie redukcji zbrojeń konwencjonalnych w Europie (CFE).